

METODOLOŠKO POJASNILO

INVALIDSKA PODJETJA

To metodološko pojasnilo se nanaša na objavo podatkov:

- Invalidska podjetja, Slovenija, letno (Prva objava)

Vsebina:

1. NAMEN
2. PRAVNA PODLAGA
3. ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI
4. IZBOR ENOT OPAZOVANJA
5. ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV
6. DEFINICIJE
7. POJASNILA
8. OBJAVLJANJE PODATKOV
9. REVIDIRANJE PODATKOV
10. DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

Pripravila: Jerneja Čuk

Zadnjič osveženo: 2. 6. 2017

1. NAMEN

Namen objave je prikazati osnovne kazalnike o invalidskih podjetjih v Sloveniji in podatke o značilnostih delovno aktivnega prebivalstva v invalidskih podjetjih. Glavni statistiki sta:

- število invalidskih podjetij z vsaj eno zaposleno osebo, ki so v posameznem mesecu opazovanega obdobja izplačala plačo;
- število oseb, zaposlenih v invalidskih podjetjih.

2. PRAVNA PODLAGA

- [Letni program statističnih raziskovanj \(LPSR\)](#),
- [Zakon o državni statistiki](#) (Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01).

Podatki o invalidskih podjetjih niso mednarodno primerljivi; veljajo samo za območje Slovenije.

3. ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI

Enota, ki jo opisujejo objavljeni podatki, so invalidska podjetja na območju Slovenije in osebe, zaposlene v teh podjetjih. Zaposlene osebe so obvezno socialno zavarovane. Enoto, ki jo opisujejo podatki, opisujemo po aktivnosti, spolu, starostnih skupinah, zaposlitvenem statusu, poklicih, izobrazbi, področjih dejavnosti (po SKD) in teritorialnih enotah.

4. IZBOR ENOT OPAZOVANJA

Pri registrskih podatkih gre za popolni zajem podatkov o invalidskih podjetjih. V raziskovanje so vključena invalidska podjetja, ki imajo v opazovanem obdobju vsaj eno zaposleno osebo oziroma ki so v posameznem mesecu opazovanega obdobja izplačale plačo. Zaposlitveni centri niso zajeti v statistično opazovanje.

5. ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV

Podatke pridobimo iz administrativnih virov.

Glavni vir je Register invalidskih podjetij, ki ga vodi Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Register invalidskih podjetij je objavljen na spletni strani:

http://www.mdds.gov.si/si/delovna_podrocja/invalidi_vzv/invalidska_podjetja_v_rs/.

Vir za podatke o zaposlenih osebah je Statistični register delovno aktivnega prebivalstva (SRDAP). To so podatki iz prijav, sprememb in odjav podatkov o obveznem pokojninskem in invalidskem ter zdravstvenem zavarovanju oz. podatki iz t.

i. obrazcev M (M 1, M 3, M 2). Te podatke zbira Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) in jih mesečno sporoča SURS-u, in to najkasneje do tretjega v mesecu za pretekli mesec. Vir podatkov za SRDAP so tudi Poslovni register Slovenije (PRS), Register prostorskih enot (RPE) in nekateri drugi viri Statističnega urada.

Vir podatkov o izplačanih plačah za proračunske uporabnike je Informacijski sistem za posredovanje in analizo podatkov o plačah, drugih izplačilih in številu zaposlenih v javnem sektorju (ISPAP), za preostale pravne osebe pa Mesečno poročilo o izplačanih plačah pri pravnih osebah. Podatke zbira vsak mesec Agencija za javnopravne evidence in storitve (dalje AJ PES) in jih potem pošilja na Statistični urad Republike Slovenije (dalje SURS).

6. DEFINICIJE

Invalidsko podjetje je gospodarska družba, ki je registrirana kot družba z omejeno odgovornostjo, delniška družba ali komanditna delniška družba in katere zaposleni ali osebe na usposabljanju so najmanj v 40 % invalidi, in to v celotnem poslovnem letu. Gospodarska družba pridobi Status invalidskega podjetja z odločbo, ki jo izda minister, pristojen za invalidsko varstvo, pred tem pa je treba pridobiti soglasje za to od Vlade Republike Slovenije.

Invalid je oseba, ki je pridobila status invalida po Zakonu o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (ZZRZI, Uradni list RS, št. 16/07, 87/11 in 98/14) ali po drugih predpisih, ali oseba, pri kateri so bile z odločbo pristojnega organa ugotovljene trajne posledice telesne ali duševne okvare ali bolezni in ki ima zato bistveno manjše možnosti, da bi se zaposlila ali ohranila zaposlitev ali v zaposlitvi napredovala, kot če take okvare ali bolezni ne bi imela.

Delovno aktivno prebivalstvo sestavljajo zaposlene in samozaposlene osebe, ki delajo na območju Slovenije. Vključene so zaposlene in samozaposlene osebe, ki so obvezno socialno zavarovane, ne glede na to, ali imajo zaposlitev s polnim ali z delovnim časom, krajšim od polnega, in ne glede na to, ali so na porodniškem dopustu, dopustu za nego ali varstvo otroka ali so odsotne z dela zaradi bolezni, poškodbe ali nege ožjega družinskega člana.

Niso pa vključene osebe, ki delajo po podjemnih pogodbah (pogodbi o delu) in avtorskih pogodbah, osebe, ki opravljajo študentsko delo, osebe, ki opravljajo delo za neposredno plačilo, pomagajoči družinski člani, osebe, zaposlene pri delodajalcih s sedežem v Republiki Sloveniji in poslani na delo ali na strokovno izobraževanje v tujino (npr. osebe, zaposlene pri slovenskih predstavništvih, na gradbiščih v tujini ipd.), ter državljani Republike Slovenije, ki so zaposleni pri tujih delodajalcih v tujini (npr. v sosednjih državah).

Zaposlene osebe so osebe, ki so v delovnem razmerju:

- **pri pravnih osebah** (podjetjih, družbah, zavodih, drugih organizacijah) ali pri podružnicah tujih podjetij; izvoljeni ali imenovani nosilci javne ali družbene funkcije; vojaki prostovoljci ter lastniki podjetij, ki so poslovodne osebe in niso zavarovani iz drugega naslova;
- **pri fizičnih osebah**, to je pri samostojnih podjetnikih posameznikih, pri osebah, ki opravljajo poklicno dejavnost kot edini ali glavni poklic, ali pri osebah, ki uporabljajo dopolnilno delo drugih ljudi.

Samozaposlene osebe so:

- fizične osebe, ki opravljajo gospodarsko ali pridobitno dejavnost (samostojni podjetniki posamezniki);
- osebe, ki opravljajo poklicno dejavnost kot edini ali glavni poklic (npr. odvetniki, samostojni raziskovalci, duhovniki itd.) in rejnice;
- kmetje po definiciji ADS.

Bruto plača je plača, izplačana za delo v polnem lovem času ali delovnem času, krajšem od polnega delovnega časa, in za nadure, ter nadomestila plače, ki bremenijo delodajalca (nadomestila za letni dopust, za izredni plačani dopust, za državne praznike in dela proste dni, za bolniške odsotnosti do 30 dni ipd.). Bruto plača vsebuje tudi prejemke za minulo delo in stimulatívne dodatke.

Neto plača je bruto plača, zmanjšana za prispevke za socialno varnost in akontacijo dohodnine.

Dejavnost delovno aktivnih oseb je prikazana po Standardni klasifikaciji dejavnosti 2008 (SKD 2008); ta je usklajena z mednarodno klasifikacijo NACE rev. 2. Določi se na podlagi dejavnosti enote v sestavi poslovnega subjekta, pri katerem oseba dela, vpisane v PRS. Vir podatkov o dejavnosti za kmete so obvezna socialna zavarovanja (obrazci M).

Javni in zasebni sektor sta določena na podlagi Standardne klasifikacije institucionalnih sektorjev (SKIS).

Javni sektor po SKIS sestavljajo:

- sektor država (S.13),
- javne družbe: javne nefinančne družbe (S.11001), centralna banka (S.121), javne družbe, ki sprejemajo vloge, razen centralne banke (S.12201), javni skladi denarnega trga (MMF) (S.12301), javni investicijski skladi, razen MMF (S.12401), javni drugi finančni posredniki, razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov (S.12501), javni izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti (S.12601), javne lastne finančne institucije in posojilodajalci (S.12701), javne zavarovalne družbe (IC) (S.12801), javni pokojninski skladi (PF) (S.12901).

Sektor država po SKIS sestavljajo institucionalne enote, ki so pod javnim nadzorom in ki manj kot polovico svojih proizvodnih stroškov pokrivajo s tržnimi prodajami. To so enote, vključene v blagajne javnega financiranja – državni proračun, proračuni občin, ZPIZ in ZZZS; javni zavodi, javne agencije in javni skladi, če pokrivajo s tržnimi prodajami manj kot polovico svojih proizvodnih stroškov, ter nekatere druge enote.

Javne družbe so družbe, ki jih nadzorujejo enote sektorja država. Osnovno merilo za določanje nadzora je večinski lastniški delež; to pomeni, da je enota pod javnim nadzorom, če so njen večinski lastnik enote države ali enote pod javnim nadzorom. Druga merila za določanje nadzora so tudi nadzor odbora ali drugega upravljalnega organa, nadzor nad imenovanjem in odpoklicem ključnega osebja, nadzor pododborov v družbi, možnost nakupa večinskega deleža, kontrola prevladujočega kupca, nadzor, povezan z zadolževanjem pri državi ipd.

Zasebni sektor predstavljajo vse ostale institucionalne enote, ki ne spadajo pod javni sektor.

Dosežena izobrazba je razumljena kot najvišja dosežena javno veljavna izobrazba, ki jo oseba praviloma pridobi z uspešnim končanjem javno veljavnega izobraževalnega oz. študijskega programa. Javno veljavno izobrazbo lahko oseba pridobi tudi po drugih poteh izobraževanja, med katere spada tudi uspešno opravljen mojstrski, delovodski ali poslovodski izpit. Oseba pridobitev izobrazbe dokazuje z javno listino (spričevalo, diploma ipd). Doseženo izobrazbo razvrščamo po Klasifikacijskem sistemu izobraževanja in usposabljanja (KLASIUS).

Poklic tvori niz del, katerih poglobitve naloge in dolžnosti so zelo podobne. Delo je skupek nalog in dolžnosti, ki jih opravlja ena oseba. **Skupino poklicev** tvori poklic ali več poklicev, ki so si podobni po ravni znanja oz. po vrsti znanja, ki je potrebno za ustrezno opravljanje nalog in dolžnosti v poklicu. Od leta 2010 prikazujemo podatke o poklicu po Standardni klasifikaciji poklicev 2008 (SKP-08).

7. POJASNILA

7.1 KLASIFIKACIJE

Za prikazovanje podatkov po dejavnosti se od leta 2008 uporablja Standardna klasifikacija dejavnosti 2008 (SKD 2008). V objavi o invalidskih podjetjih (objavljeni enkrat letno, stanje konec leta) so podatki prikazani na prvi ravni SKD 2008.

Za prikazovanje podatkov po teritorialnih enotah se uporablja veljavna Standardna klasifikacija teritorialnih enot (NUTS in SKTE). Objavljeni podatki so prikazani na ravni občin.

Za prikazovanje podatkov o izobraževanju se uporablja veljaven Klasifikacijski sistem izobraževanja in usposabljanja – KLASIUS. Objavljeni podatki so prikazani na najvišji ravni KLASIUS.

Za prikazovanje podatkov o poklicih se uporablja veljavna Standardna klasifikacija poklicev 2008 (SKP-08). Poklicne skupine so objavljene na drugi ravni SKP.

Več informacij o vseh klasifikacijah najdete na spletni strani

<http://www.stat.si/StatWeb/Methods/Classifications>

7.2 OBDELAVA PODATKOV

Podatkov posebej ne obdelujemo.

7.3 DRUGA POJASNILA

Starost je izražena v dopolnjenih letih starosti.

Časovna točka opazovanja je zadnji dan v letu. Letno povprečje je dvanajstina vsote vseh dvanajstih mesecev posameznega opazovanega leta.

Varstvo podatkov

Skladno s strategijo Statističnega urada RS o ravnanju glede **varstva podatkov** se podatki, iz katerih bi bilo mogoče ugotoviti istovetnost osebe ali poslovnega subjekta, zakrijejo; to pomeni, da se namesto takega podatka vpiše črka „z“, v skupnem seštevku (v vsotah) pa se njegova vrednost upošteva. Zaupnost podatkov je opredeljena v Zakonu o državni statistiki (Uradni list RS, št. 45/95 in št. 9/01).

8. OBJAVLJANJE PODATKOV

Podatke objavljamo:

Letno:

- Prva objava (Demografsko in socialno področje — Trg dela): »Invalidska podjetja, Slovenija«.

9. REVIDIRANJE PODATKOV

9.1 OBJAVLJANJE ZAČASNIH IN KONČNIH PODATKOV

Objavljamo le končne podatke.

9.2 PRELOMI V ČASOVNI VRSTI

Do preloma v časovni vrsti je prišlo pri podatkih o doseženi izobrazbi, ki se nanašajo na leto 2009. Takrat je bila namreč podatkovna baza SRDAP-a vzpostavljena v novem programskem okolju. Hkrati je bila spremenjena tudi metodologija vodenja podatka o izobrazbi delovno aktivnih oseb, zajetih v omenjeno bazo. Na strukturo delovno aktivnega prebivalstva (brez kmetov) po doseženi izobrazbi, je poseg vplival tako, da se je približno za 2 odstotni točki povečal delež delovno aktivnih oseb (brez kmetov) s srednješolsko izobrazbo, za približno 2 odstotni točki pa se je znižal delež delovno aktivnih oseb (brez kmetov) z osnovnošolsko izobrazbo ali manj.

Podatki o poklicu so prikazani do leta 2010 skladno s Standardno klasifikacijo poklicev (SKP-V2).

Za prikazovanje podatkov po dejavnosti se od leta 2008 uporablja Standardna klasifikacija dejavnosti 2008 (SKD 2008), podatki za obdobje od 2000 do 2007, ki so bili prikazani po SKD 2002, pa so bili preračunani po novi SKD 2008.

Več o revidiranju podatkov si lahko preberete v metodoloških pojasnilih Delovno aktivno prebivalstvo in v metodoloških pojasnilih Povprečne mesečne plače.

Metodološko pojasnilo o revidiranju podatkov je dostopno na spletni strani:
<http://www.stat.si/dokument/5296/RevidiranjeStatisticnihPodatkovMPsplosna.pdf>.

10. DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

- Metodološko pojasnilo
  - Delovno aktivno prebivalstvo,
področje: Delo in brezposelnost, podpodročje: Zaposleni, samozaposleni, brezposelni
  - Povprečne mesečne plače,
področje: Plače in stroški dela, podpodročje: Plače

[http://www.stat.si/statweb/Methods/QuestionnairesMethodologicalExplanationsQuality Reports](http://www.stat.si/statweb/Methods/QuestionnairesMethodologicalExplanationsQualityReports)